

EXAMEN kunst (algemeen) havo 2015

Hugo Gitsels, toetsdeskundige, Cito

Op dinsdag 12 mei maakten ongeveer 7.400 kandidaten het examen kunst (havo). De N-term werd vastgesteld op 1,4. Vrijwel geen van de vragen in het examen viel op in toets-technische zin. Er waren drie vragen die behoorlijk moeilijk waren en geen erg makkelijke vragen. Het examen had een redelijke betrouwbaarheid, coëfficiënt alpha van 0,71¹. De gemiddelde moeilijkheidsgraad was p' .54².

Het examen kende, meer dan voorgaande jaren, veel vragen waarbij drie antwoorden werden gevraagd. Hiernaar is bewust gestreefd. Enerzijds om het examen moeilijker te maken. Enkele jaren geleden (2011 en 2012) bleek het examen aan de makkelijke kant. Anderzijds omdat een langere scoreschaal (meer meetmomenten) de betrouwbaarheid van het examen ten goede komt.

In 2015 ontvingen de kandidaten voor het eerst geen tekstboekje en opgaven op papier bij het examen. Omdat alle teksten en vragen digitaal worden aangeboden en verklankt zijn, was er voor het CvTE geen reden om het aanleveren van vragen en teksten op papier te handhaven. Ook ervaringen met andere digitale examens ondersteunden dit besluit.

Tijdens de examenbesprekingen kwam naar voren dat er op verschillende scholen problemen waren bij het afspelen van geluids- en/of filmfragmenten. Ook bleek de software voor het afspelen van het examen (Autoplay) soms vast te lopen. Deze problemen konden gelukkig direct worden opgelost en alle kandidaten hebben het examen kunnen maken. Cito en het CvTE onderzoeken mogelijke oorzaken van deze problemen, zodat er voor de examens 2016 een oplossing gezocht kan worden.

Giorgio Vasari, *Architecten presenteren een schaalmodel van de San Lorenzo aan Cosimo de Oude*, circa 1556

Florence en het mecenaat van de familie De' Medici

Het eerste opgavenblok van het examen ging over het onderwerp hofcultuur in de zestiende en zeventiende eeuw. De bouw van de San Lorenzo en de verbouwing van het palazzo Ducale in Florence kwamen aan bod.

Dit opgavenblok bleek makkelijk ten opzichte van de andere drie opgavenblokken in het examen en vormde zodoende een prettige, niet te moeilijke start voor de kandidaten. Het had een gemiddelde p' waarde van .62. De makkelijkste vraag uit dit blok bleek vraag 11, met een p' waarde van .78. Hier stond de vraag centraal of Vasari's kunstwerk stuk gemaakt mag worden, om Da Vinci's kunstwerk tevoorschijn te laten komen. Kandidaten moesten, vanuit het perspectief van een kunsthistoricus, een reden geven waarom het wél zou mogen, en een reden waarom het niet zou mogen.

Jean Cocteau ca.1920

Jean Cocteau en de kunsten in het begin van de twintigste eeuw in Parijs

Aan de hand van verschillende projecten waarin dichter, schrijver en beeldend kunstenaar Jean Cocteau participeerde werd aandacht besteed aan muziek en dans in de eerste helft van de twintigste eeuw. Deze reeks vragen bleek met een p' waarde van .47 het moeilijkst van het examen. Uit de toets en itemanalyse van het examen kwam naar voren dat vragen over de disciplines muziek en dans slechter gemaakt worden dan vragen over de disciplines beeldend en drama. Dit gegeven vormt een mogelijke verklaring voor de moeilijkheidsgraad van dit vragenblok.

Vooraf vraag 14 was erg moeilijk (p' .23). Deze vraag ging over het ballet *Le Boeuf sur le Toit*, waarbij Cocteau samenwerkte met componist Darius Milhaud. Kandidaten moesten aangeven welke modernistische ontwikkeling de componist volgde en welke toevoeging hij deed.

scène uit *The Band Wagon* (*The Girl Hunt Ballet*)

Pulp fiction, musicalfilms en dans

Deze serie vragen waarin pulpboeken en de musicalfilm *The Band Wagon* centraal stonden, had een gemiddelde p' waarde van .50. De serie bevatte zowel moeilijke vragen (p' waardes rond de .40), als makkelijke vragen (p' waardes rond de .70).

Een voorbeeld van zo'n vraag waarop slecht werd gescoord was vraag 23 (p' waarde .36):

In filmfragment 2 zie je een volgende scène van *The Girl Hunt Ballet*. De producent van deze musicalfilm was Arthur Freed. In deze musicalfilm gebruikt hij ook elementen uit de theaterdanstraditie.

(3p) Noem drie elementen uit de theaterdanstraditie die in deze scène worden gebruikt.

antwoordmodel:

23 maximumscore 3

drie van de volgende:

- de rok die eruitziet als een (lange) tutu (klassiek ballet)
- De schoenen van de danseres lijken op spitzes (klassiek ballet).
- Sommige bewegingen zijn ontleend aan klassiek ballet/romantisch ballet (zoals een pirouette en/of een attitude). (klassiek ballet)
- de slide (van de vrouw over de grond) (jazz / moderne theaterdans)
- de acrobatische bewegingen van de twee mannen (jazz / moderne theaterdans)
- Het is een pas de deux (met de stereotiepe rolverdeling tussen man en vrouw).

per juist antwoord

Uit reacties van docenten op de examenbesprekingen bleek dat de moeilijkheid bij deze vraag zat in het gebruik van het woord 'theaterdanstraditie'. Dit begrip was bij veel kandidaten niet bekend en daarom maakten ze de vraag slecht. Docenten gaven aan dat als was gevraagd naar elementen uit het klassieke ballet, de kandidaten de vraag wél goed zouden hebben beantwoord.

Een van de makkelijkste vragen uit het examen was vraag 26:

De videoclip *Smooth Criminal* is dynamischer dan de musicalfilm *The Band Wagon*. Dit komt zowel door het toneelbeeld, als door een andere cameravoering en montage.

(2p) Beschrijf een verschil in cameravoering EN een verschil in montage waardoor *Smooth Criminal* dynamischer is.

Deze beschouwingsvraag had een p' waarde van .73. Beschouwingsvragen worden over het algemeen goed gemaakt door kandidaten.

Mlab, *Wintersprookje*, 2012

De ontwikkeling van de musical in Nederland

Het laatste blok van het examen ging over de musical in Nederland en de rol van Joop van den Ende. Deze reeks vragen had een gemiddelde p' waarde van .53. Met name vraag 32 bleek een lastige vraag. Kandidaten moesten daar drie positieve effecten noemen van meer cultureel aanzien voor het musicalgenre. Uit de reacties van docenten bleek dat het noemen van *drie* effecten de vraag vooral lastig maakte. Een opmerking die door docenten ook geplaatst werd bij andere vragen.

Het examen in 2016

In het examen kunst (algemeen) voor havo zullen in 2016 enkele meerkeuze-vragen worden opgenomen. We verwachten daarmee problematiek over de interpretatie van vragen en antwoorden in te dammen én we hopen de correctielast voor docenten

ermee te verlichten. In Kunstzone nummer 5 (augustus 2015) heeft u meer kunnen lezen over de achtergronden van deze beslissing.

Voor het examenjaar 2016 gelden voor kunst (algemeen) havo de onderwerpen: Cultuur van de kerk van de 11e tot en met de 14e eeuw, Cultuur van het moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw en Massacultuur vanaf 1950. De syllabus is ten opzichte van 2015 op enkele punten vernieuwd en is te vinden op de site van het College voor Toetsen en Examens: www.examenblad.nl.

¹ betrouwbaarheid:

Een belangrijke kwaliteit van de toets als geheel is de betrouwbaarheid. De betrouwbaarheid is de mate waarin men staat kan maken op meetresultaten, of wel de mate waarin de scores consistent, nauwkeurig en reproduceerbaar zijn, kortom: vrij van meetfouten.

De betrouwbaarheid is statistisch gedefinieerd als de verhouding van de variantie van de ware scores tot de variantie van de geobserveerde scores. De betrouwbaarheid wordt geschat door de berekening van een betrouwbaarheidscoëfficiënt. Dat is altijd een getal dat ligt tussen 0 en 1. Hoe hoger dat getal, hoe betrouwbaarder de toets. Binnen de toets en item analyse wordt de betrouwbaarheid geschat door te onderzoeken in hoeverre de verschillende items in de toets allemaal hetzelfde meten. Dat wordt ook wel de interne consistentie genoemd.

² p' -waarde:

De gemiddelde p' -waarde of het 'gemiddeld percentage goed' is een maat voor de moeilijkheidsgraad van de toets of opgave. Maximum: 1.00, minimum: .00. De p' -waarde wordt berekend door de gemiddelde score te delen door de maximaal te behalen score. Een p' -waarde boven .85 wijst op een (extreem) makkelijke vraag, een p' -waarde beneden .30 wijst op een (extreem) moeilijke vraag.